

PSALMEN

107, 108, 111-113

Gods wonderwerken, de kenmerken van de godvrezende mens en Psalm 113 in het licht van Jezus.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/psalmen/107-108-111-113

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Psalm 107 en het vijfde psalmboek	3 min	4
2	Vier noodsituaties en Gods bevrijding	3 min	5
3	Bevrijding uit gevangenschap	2 min	7
4	Genezing ondanks zonde	3 min	9
5	De storm op zee en Jezus	4 min	10
6	Gods heerschappij over de geschiedenis	3 min	12
7	Psalm 111 en 112 als acrostichons	3 min	14
8	Psalm 111: de grote werken van God	3 min	16
9	Gods trouw, verbond en verlossing	4 min	18
10	Psalm 112: de godvruchtige mens	3 min	20
11	De zegen over godvruchtige kinderen	3 min	22
12	Aardse en geestelijke rijkdom	2 min	23
13	Blijvende gerechtigheid door Christus	2 min	25
14	Licht en barmhartigheid in duisternis	2 min	26

15	Vertrouwen op God verdrijft zorgen	2 min	28
16	Vrijgevigheid en het lot van goddelozen	3 min	29
17	Het Egyptische Hallel bij het Pascha	3 min	30
18	God ziet laag neer en de toren van Babel	3 min	32
19	Christus vernederd en daarna verhoogd	3 min	34
20	De onvruchtbare vrouw en de gemeente	3 min	36
21	Maria en Jezus' beleving van Psalm 113	2 min	38
	Om verder te lezen		39

1

Psalm 107 en het vijfde psalmboek

We gaan nu naar Psalm 107. Met deze psalm beginnen we aan het vijfde, laatste en langste boek van de Psalmen. Er zijn vijf verzamelingen Psalmen, vijf boeken, die soms de poëtische Pentateuch worden genoemd. Dit is de eerste psalm van de laatste verzameling.

Deze verzameling bevat enkele interessante subgroepen. Zo zijn sommige Psalmen in deze verzameling door David geschreven. Ik moet niet zeggen: heel veel, want ze vormen in werkelijkheid de minderheid. Slechts ongeveer elf ervan zijn door David geschreven. Psalm 108 tot en met 110 zijn door David geschreven, en Psalm 138 tot en met 145 zijn door David geschreven. Er zijn dus twee verschillende korte groepen Psalmen die Davidisch zijn.

We hebben ook een groep Psalmen, Psalm 120 tot en met 134, die opgangsliederen zijn: vijftien liederen of Psalmen die bij elkaar horen. Daar zullen we het over hebben wanneer we eraan toekomen. We hebben ook vijf Psalmen die Hallelpsalmen worden genoemd. Het zijn de laatste vijf Psalmen in het boek Psalmen. Ze worden Hallelpsalmen genoemd omdat ze beginnen met het woord 'halleluja', oftewel 'prijs de HEERE'. Hallel betekent lofprijzing.

Er is ook nog een andere groep Psalmen, van Psalm 113 tot en met 118. Dat zijn zes Psalmen. Ze worden soms het Egyptische Hallel genoemd. Waarom ze de Egyptische Hallel worden genoemd, weet ik eigenlijk niet, hoewel verscheidene ervan wel met het woord 'halleluja' beginnen. Psalm 113 en 117 bijvoorbeeld doen dat. Psalm 113 tot en met 118 werden volgens de traditie ten tijde van het Pascha door de Joden als één groep gezongen. In het Nieuwe Testament wordt ons verteld dat Jezus bij het laatste Pascha samen met Zijn discipelen een lofzang zong. Waarschijnlijk was dat dit Egyptische Hallel, dat de Joden zongen. Wanneer we bij Psalm 113 tot en met 118 komen en bedenken dat Jezus die liederen waarschijnlijk met Zijn discipelen zong in de nacht waarin Hij werd verraden, krijgen sommige regels daarin werkelijk betekenisvolle nuances.

2

Vier noodsituaties en Gods bevrijding

In Psalm 107 hebben we echter een verkondiging van Gods wonderlijke werken. In feite verlangt de schrijver er in deze psalm viermaal naar dat de mensen de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderwerken voor de mensenkinderen. Dit is een refrein dat viermaal terugkomt: in vers 8, vers 15, vers 21 en vers 31. Viermaal hebben we het refrein:

Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen.

PSALMEN 107:8

Die vier uitspraken, die vier refreinen, markeren de verschillende delen van de psalm. Elk ervan lijkt een gedeelte met verzen af te sluiten waarin verschillende soorten moeilijkheden worden beschreven waarin mensen terechtkomen, en waaruit God hen bevrijdt. Er zijn, zouden we kunnen zeggen, vier beelden van de soorten benarde situaties waarin mensen verzeild kunnen raken, maar waaruit God, zoals door de geschiedenis heen bekend is geworden, mensen bevrijdt. Het vierde daarvan zou profetisch kunnen worden opgevat, maar ook als een beginselverklaring. Er is namelijk een opvallende gebeurtenis in het leven van Jezus die de bewoording van het vierde beeld letterlijk, woord voor woord, lijkt te vervullen.

De psalm begint:

Loof de HEERE, want Hij is goed, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig.

PSALMEN 107:1

Dat is in wezen dezelfde manier waarop Psalm 106 begon. Daar staat die uitspraak:

Halleluja! Loof de HEERE, want Hij is goed, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig.

PSALMEN 106:1

Er staat:

Laten zo spreken wie de HEERE verlost heeft, die Hij verlost heeft uit de hand van de tegenstanders,

PSALMEN 107:2

Nu komen we bij ons eerste beeld. Er staat:

en die Hij uit de landen bijeengebracht heeft, van het oosten en van het westen, van het noorden en van de zee. Er waren er die dwaalden in de woestijn, op een weg door de wildernis, een stad om te wonen vonden zij niet. Zij waren hongerig, ja, ook dorstig, hun ziel was in hen bezwaken. Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, redde Hij hen uit hun angsten. Hij leidde hen op een rechte weg, zodat zij naar een stad konden gaan om te wonen. Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen.

PSALMEN 107:3-8

Hier gaat het over mensen die ronddwalen en verstrooid zijn, zonder vaderland, en toch brengt God hen bijeen in een vaderland. Dit zou kunnen verwijzen naar de Joden die in de woestijn ronddwaalden, of het zou kunnen verwijzen naar de Joden tijdens hun Babylonische ballingschap. In beide gevallen waren de mensen min of meer verstrooid en dakloos, en leidde God hen een vaderland binnen, naar hun eigen stad, hun eigen woonplaats, zoals vers 7 daarnaar verwijst.

Maar het is mogelijk dat hij niet zozeer verwijst naar specifieke gebeurtenissen in de geschiedenis van de Joden, als wel naar beginselen. Wanneer mensen verstrooid zijn, is God Degene tot Wie ze moeten opzien om hen naar een woonplaats te brengen. Afgezien van de Joden kunnen we natuurlijk niet veel mensen bedenken op wie dit van toepassing zou zijn. Maar er staat niet noodzakelijkerwijs dat dit een bepaalde gebeurtenis in de Joodse geschiedenis is, hoewel het ten minste gedeeltelijk van toepassing zou zijn op een paar verschillende perioden.

3

Bevrijding uit gevangenschap

Dan hebben we in vers 9 het tweede beeld:

Want Hij heeft de dorstige ziel verzadigd en de hongerige ziel met het goede vervuld. Er waren er die in duisternis en in de schaduw van de dood zaten, gevangen in ellende en ijzer. Want zij waren ongehoorzaam geweest aan de woorden van God en hadden de raad van de Allerhoogste verworpen. Daarom vernederde Hij hun hart door moeite, zij struikelden en er was geen helper.

PSALMEN 107:9-12

Dat betekent dat zij de raad van de Allerhoogste verachtten.

Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, verlostte Hij hen uit hun angsten.

PSALMEN 107:13

Hij leidde hen uit de duisternis en de schaduw van de dood en verscheurde hun banden. Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen.

PSALMEN 107:14-15

Hier zien we mensen in gebondenheid, misschien een heel volk dat in gevangenschap is weggevoerd, zoals de Joden in Babylon of toen ze in Egypte waren. Op beide situaties zou hier gedoeld kunnen worden. Het zou zelfs kunnen slaan op afzonderlijke mensen die in kerkers zitten en in de gevangenis zijn opgesloten. Maar ze roepen tot de Heere en Hij bevrijdt hen. Dit gold voor Manasse, de zoon van Hizkia, die een goddeloze koning was. God bracht een oordeel over hem en liet hem door zijn vijanden wegvoeren. Maar hij riep tot de Heere en bekeerde zich, en God bevrijdde hem. We zouden dit dus kunnen zien als iets wat betrekking heeft op volken, zoals bij de Joden, of op afzonderlijke mensen, zoals in het geval van Manasse. Hoe dan ook, er wordt gezegd dat God in Zijn barmhartigheid en goedheid Zijn werken toont door Zijn volk te bevrijden wanneer het tot Hem roept.

4

Genezing ondanks zonde

Het volgende beeld komt in vers 16:

Want Hij heeft de bronzen deuren opengebroken en de ijzeren grendels stukgebroken. Er waren dwazen die om hun weg vol overtreding en om hun ongerechtigheden gekweld werden. Hun ziel had een afschuw van al het voedsel, zij waren tot aan de poorten van de dood gekomen. Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, verlostte Hij hen uit hun angsten. Hij zond Zijn woord uit, genas hen en bevrijdde hen uit hun graf kuilen. Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen.

PSALMEN 107:16-21

Dit lijkt te verwijzen naar ziekte, hoewel het begint met een beschrijving van het verbreken van koperen poorten enzovoort. In wezen wordt er gezegd dat deze mensen, ook al zijn ze uit gevangenschap bevrijd, nog steeds vaak overtredingen begaan. Volgens vers 17 zijn ze dwaas als ze dat doen. Maar wegens hun overtreding komt er verdrukking over hen. De verdrukking die in vers 17 wordt genoemd, is waarschijnlijk lichamelijke ziekte. In vers 18 wordt die namelijk beschreven als het verliezen van hun eetlust en het naderen tot de poorten van de dood. Dat zou natuurlijk betekenen dat ze bijna op het punt stonden te sterven, waarschijnlijk door een ernstige ziekte. Toen Hij in vers 20 Zijn woord zond, genas dat hen. Dat wil zeggen dat Hij de macht had om hen door een gesproken woord te genezen.

We kennen gevallen in het Oude Testament waarin mensen werden genezen door Zijn woord te gehoorzamen. Toen de Israëlieten bijvoorbeeld door slangen werden gebeten, zei God tegen hen dat ze naar de koperen slang moesten kijken; wie dat deed, bleef in leven. De spreker beschouwt dit als een voorbeeld van genezing door

gehoorzaamheid aan Gods woord. Dat deden ze en ze werden genezen. Naäman, de Syriër, had melaatsheid. God liet hem door de profeet zeggen dat hij zich zevenmaal in de Jordaan moest onderdompelen. Hij deed dat en werd genezen, enzovoort. We hebben zulke gevallen waarin God Zijn woord zond en gehoorzaamheid aan Zijn woord ervoor zorgde dat zij van hun ondergang werden gered. We zien dus dat dit naar ziekten verwijst.

Dat de ziekte het gevolg was van zonde, wordt in vers 17 genoemd. Daardoor is Gods barmhartigheid des te groter. Als ze ondanks hun goedheid ziek waren geworden, zou het misschien begrijpelijk zijn dat God kwam en hen genas. Maar ze waren ziek geworden vanwege hun zonden. Dit was een oordeel van God. Dat Hij hun geroep toch beantwoordde en hen genas, maakt Gods genade des te treffender. Dit toont hoe goed Hij is en dat de mensen Hem zouden prijzen om Zijn goedheid en om Zijn wonderwerken voor de mensenkinderen.

5

De storm op zee en Jezus

Dit laatste beeld, het vierde, begint eigenlijk in vers 23, al moeten we vers 22 nog lezen. Het gaat over mensen die op zee in een storm verkeren. Wanneer we het lezen, zul je de exacte parallel zien met het verhaal waarin Jezus in de boot sliep toen de storm opstak. Zijn discipelen waren bang en maakten Hem wakker. Ze riepen tot Hem en Hij bracht de storm tot bedaren. In de evangeliën staat dat ze, nadat Hij de storm tot bedaren had gebracht, onmiddellijk bij de haven waren waar ze naartoe wilden. Wanneer we dit lezen, lijkt het bijna alsof de psalmist de evangeliën had gelezen, omdat de bewoording zo nauwkeurig overeenkomt.

We zouden het zelfs kunnen opvatten als een profetie die in het leven van Jezus is vervuld. Als dat zo is, dan is dit waarschijnlijk de meest gedetailleerde profetie in de Bijbel over Jezus. We hebben andere profetieën die bijzonderheden over Zijn kruisiging geven, zoals Psalm 22. Ook dat is een van de meer gedetailleerde profetieën over het leven van Jezus. Er zijn nog enkele andere plaatsen waar een specifiek detail wordt gegeven, meestal in één of twee verzen. Soms gaat het om een van de belangrijkere gebeurtenissen in Zijn leven, zoals Zijn dood. Maar dit lijkt te gaan over

een betrekkelijk klein voorval in Zijn leven. We moeten het feit dat iemand de zee tot bedaren kon brengen, niet als iets kleins beschouwen. Maar vergeleken met zoveel andere grote dingen die Hij deed, valt dit niet op als iets van bijzonder grote betekenis. Het zou opmerkelijk zijn als dit vooraf zo specifiek beschreven werd. Het zou kunnen aantonen dat de profeet dat misschien niet wist. Misschien sprak hij alleen over de algemene neiging van mensen om tot God te roepen wanneer ze tijdens een storm op zee zijn, en over God Die hen komt redden. Maar zoals ik al zei, lijkt de bewoording erop dat hij werkelijk de evangeliën heeft gelezen. We lezen de verzen 22 tot en met 31:

Laten zij lofoffers brengen en met gejuich van Zijn werken vertellen. Er zijn er die met schepen op zee varen en handeldrijven op de grote wateren. Zij zien de werken van de HEERE en Zijn wonderen in de diepte.

PSALMEN 107:22-24

De discipelen van Jezus waren trouwens mannen die op de grote wateren hun werk deden. Ze waren vissers.

Wanneer Hij spreekt, doet Hij een stormwind opsteken, die haar golven hoog opheft. Ze rijzen op naar de hemel, ze dalen neer in de diepe wateren; hun ziel smelt weg van ellende. Zij wankelen en waggelen als een dronken man, al hun wijsheid wordt verslonden. Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, leidde Hij hen uit hun angsten. Hij brengt de storm tot stilte, zodat hun golven zwijgen. Dan zijn zij verblijd, omdat de wateren gestild zijn en Hij hen naar de haven van hun wens leidde. Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen.

PSALMEN 107:25-31

Het gaat erover dat mensen de zee op gaan en God gebiedt dat er een storm opsteekt. De golven zijn zo hoog dat ze de boot omhoog en omlaag slingeren. De mensen zijn zeeziek. Ze wankelen rond als dronken mensen. Ze weten zich geen raad meer, maar ze roepen tot de Heere en Hij brengt de storm tot bedaren. Dan komen ze op hun gewenste bestemming aan. Dat vertoont heel veel parallellen met het verhaal over Jezus. De discipelen riepen tot Jezus toen ze zich tijdens de storm geen raad meer wisten. De boot dreigde te zinken. Jezus stond op en bracht de storm tot bedaren, en toen waren ze onmiddellijk op hun bestemming.

Als dit niet als profetie bedoeld is, dan is het waarschijnlijk dat de evangelieschrijvers, hoewel ze een waargebeurd verhaal opschreven, wat duidelijk genoeg is, het feitelijk verwoordden op een manier die naar deze psalm verwees. Johannes vermeldt namelijk dat de boot onmiddellijk aan land kwam op de plaats waarheen de discipelen voeren; de uitdrukking ‘de haven van hun wens’ staat in Psalm 107:30. De spreker ziet in die combinatie een aanwijzing dat de evangelieschrijvers bekend waren met deze psalm. Toen ze het waargebeurde verhaal over dit voorval vertelden, verwoordden ze het daarom in taal die aan deze uitspraak doet denken.

6

Gods heerschappij over de geschiedenis

Dan staat er in vers 32:

Laten zij Hem roemen in de bijeenkomst van het volk en op de zetels van de oudsten Hem loven.

PSALMEN 107:32

Er staat:

Wie is wijs? Laat hij op deze dingen letten, en de goedertierenheid van de HEERE aandachtig opnemen.

PSALMEN 107:43

Na zijn laatste uitroep:

Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen.

PSALMEN 107:31

en zijn laatste beschrijving van rampspoed waaruit God mensen bevrijdt, die eindigt in vers 31, roept hij de mensen vervolgens op om God te verhogen in de gemeente van het volk en Hem te loven in de vergadering van de oudsten. Waarom? Vanwege Zijn grote soevereine ingrijpen door heel de menselijke geschiedenis heen. Hij veroorzaakt droogte, zoals in vers 33 wordt bedoeld. Vervolgens zorgt Hij ervoor dat het tegenovergestelde gebeurt. Hij laat in woestijnen en wildernissen waterbronnen ontspringen en maakt er weer vruchtbare akkers voor wijngaarden van.

Er staat dat Hij hetzelfde met mensen doet. Hij zal hen een land binnenbrengen en hun zegeningen geven, maar vervolgens zal Hij ook onderdrukking over hen brengen. In wezen wordt hier gezegd dat God alle omstandigheden in Zijn macht heeft. Hij kan mensen vervloeken als Hij dat vanwege hun zonden in Zijn hart heeft, of Hij kan hen bevrijden. Als iemand wijs is, zal hij daarom op deze dingen letten. Dat wil zeggen: hij zal de soevereiniteit van de Heere overdenken, proberen deze dingen te doorgronden en zien wat God doet. Als mensen dit doen, zullen ze de goedertierenheid van de Heere begrijpen.

Wanneer je naar de omstandigheden in de geschiedenis kijkt zonder daarin Gods hand te zien, geven die je niet per se enig bijzonder inzicht in Gods plan of ook maar enig inzicht in Zijn wezen. Maar wanneer je begint te zien wat Hij doet in de opkomst en ondergang van volken, in het zenden van droogten, in het brengen van een overvloed aan water naar een door hongersnood getroffen gebied, of in welke dingen Hij ook doet die Zijn soevereiniteit over de geschiedenis tonen, dan verandert dat. Wanneer je begint te overdenken hoe Zijn doeleinden worden verwezenlijkt en op deze dingen let, zul je meer van het wezen van God en Zijn goedertierenheid gaan begrijpen.

De volgende drie psalmen hebben we al behandeld als onderdelen van verschillende groepen. Psalm 109 was bijvoorbeeld een van de vloekpsalmen. Psalm 108 bestond eenvoudigweg uit delen van twee andere psalmen. De eerste vijf verzen zijn

overgenomen uit het einde van Psalm 57, en de rest van de psalm is overgenomen uit Psalm 60. Er staat dus niets in Psalm 108 wat niet elders te vinden is. We hebben daarover gesproken toen we die andere psalmen behandelden. Psalm 110 was een van de belangrijke Messiaanse psalmen over de koninklijke heerlijkheid van de Messias en over Hem als Priester voor eeuwig naar de ordening van Melchizedek. Daar hebben we enige tijd geleden over gesproken, toen we de Messiaanse psalmen behandelden.

7

Psalm 111 en 112 als acrostichons

Dat brengt ons bij Psalm 111 en 112. Psalm 111 en 112 zijn beide acrostische psalmen. Ze zijn allebei even lang. In de Hebreeuwse Bijbel zijn ze verdeeld in 22 regels, niet in 10. In onze Bijbel hebben ze elk 10 verzen, maar in het Hebreeuws bestaan ze feitelijk uit 22 regels. Elke regel begint met de volgende letter van het Hebreeuwse alfabet, zodat elk van deze psalmen het hele Hebreeuwse alfabet doorloopt.

Er zijn enkele interessante overeenkomsten tussen beide. Ze beginnen allebei met de woorden:

Prijs de Heer.

De eerste, Psalm 111, bezingt de werken van God, en Psalm 112 bezingt de man van God. Nu zijn de mannen van God eigenlijk Zijn werken. Hij heeft ons geschapen.

Weet dat de HEERE God is; Híj heeft ons gemaakt — en niet wij —
Zijn volk en de schapen van Zijn weide.

PSALMEN 100:3

Bovendien zijn wij Zijn maaksel. De woordverbinding die de spreker legt tussen Gods 'werken' en de mens als Gods werk berust mede op het Engelse woord 'workmanship' in Efeze 2:10. Dat vers vertelt ons:

Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus om goede werken te doen, die God van tevoren bereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen.

EFEZE 2:10

Hij is aan het werk in ons leven, zodat wat wij zijn een voorbeeld is van Zijn werken. Hij heeft ons gemaakt tot wat wij zijn.

Psalm 111 spreekt over Zijn werken in het algemeen. Of daarmee Zijn daden of Zijn schepping worden bedoeld, is niet duidelijk, want het woord 'werken' kan beide betekenen. Wanneer we over Gods werken spreken, kunnen we het hebben over Zijn daden, de dingen die Hij doet. Aan de andere kant kunnen we, wanneer we over Zijn werken spreken, de schepping bedoelen. De hemelen zijn, om zo te zeggen, de werken van Zijn handen. In beide gevallen wordt stilgestaan bij de macht van God en de wijsheid van God, zoals die zichtbaar worden in wat Hij heeft gedaan. Dat kan zijn in iets wat Hij geschapen heeft, of in iets wat Hij aan het doen is. Steeds opnieuw vinden we, in vrijwel elk vers van Psalm 111, een verwijzing naar de werken van de Heere. Zoals bijna elk vers van Psalm 119 over het Woord van de Heere spreekt, zo hebben we hier de werken van de Heere en vervolgens, in Psalm 112, de man van God. De werken van God en de mannen van God worden in deze twee psalmen beschreven en geprezen.

8

Psalm 111: de grote werken van God

Psalm 111 zegt:

Halleluja! Ik zal de HEERE loven met heel mijn hart, in de kring van de oprechten en in hun gemeenschap. De werken van de HEERE zijn groot, zij worden onderzocht door allen die er vreugde in vinden. Zijn daden zijn vol majesteit en glorie, Zijn gerechtigheid houdt voor eeuwig stand. Hij heeft voor Zijn wonderen een gedachtenis gemaakt, want de HEERE is genadig en barmhartig. Hij heeft voedsel gegeven aan wie Hem vrezen. Hij denkt voor eeuwig aan Zijn verbond. Hij heeft de kracht van Zijn werken bekendgemaakt aan Zijn volk door hun het erfelijk bezit van de heidenvolken te geven. De werken van Zijn handen zijn waarheid en recht, al Zijn bevelen zijn betrouwbaar. Zij worden ondersteund, voor eeuwig en voor altijd, want zij zijn gedaan in waarheid en oprechtheid. Want Hij heeft Zijn volk verlossing gezonden; Hij heeft Zijn verbond voor eeuwig ingesteld; Zijn Naam is heilig en ontzagwekkend. De vreze des HEEREN is het beginsel van wijsheid, allen die ernaar handelen, hebben een goed inzicht; want Zijn lof houdt voor eeuwig stand.

PSALMEN 111:1-10

Zoals zoveel van deze psalmen begint hij met een oproep aan de lezer om de Heere te prijzen. Het is duidelijk dat zij de Heere moeten prijzen om Zijn grote werken. Zoals in vers 2 staat:

De werken van de HEERE zijn groot, gimel zij worden
onderzocht door allen die er vreugde in vinden. daleth

PSALMEN 111:2

Er zijn mensen die er vreugde in scheppen God te zien handelen, en zij zullen ernaar verlangen Hem te zien handelen. Ik geloof dat wij God moeten vragen om onder ons te werken en Zijn werken te doen. Zij die vreugde scheppen in Zijn werken, zullen ernaar zoeken. Zij zullen ze naspeuren.

Er staat:

Zijn daden zijn vol majesteit en glorie, he Zijn gerechtigheid
houdt voor eeuwig stand. waw

PSALMEN 111:3

Het is interessant, want over de man van God staat in vers 9 van de volgende psalm:

Hij deelt mild uit, hij geeft aan de armen, pe zijn gerechtigheid
houdt voor eeuwig stand, tsade zijn hoorn zal met eer opgeheven
worden. koph

PSALMEN 112:9

Daar wordt niet over Gods gerechtigheid gesproken, maar in Psalm 112:9 staat over de man van God:

Zijn rechtvaardigheid blijft voor altijd bestaan, zoals we zullen zien wanneer we dat lezen. We zien dat Gods gerechtigheid en de gerechtigheid van Zijn volk eeuwig standhouden. Wanneer we bedenken dat onze gerechtigheid ons door geloof wordt

toegerekend, dat God ons de gerechtigheid van Christus heeft toegerekend, dan is ons eeuwige gerechtigheid gegeven. Het is die gerechtigheid van God, die eeuwig standhoudt, die nu van ons is, zodat ook onze gerechtigheid eeuwig standhoudt.

9

Gods trouw, verbond en verlossing

Er staat:

Hij heeft voor Zijn wonderen een gedachtenis gemaakt, zain de
HEERE is genadig en barmhartig. cheth

PSALMEN 111:4

Dat gebeurt onder andere doordat er psalmen als deze zijn geschreven. Daardoor worden Zijn wonderlijke werken in herinnering gehouden. Ze herinneren ons aan die werken. De HEERE is genadig en vol ontferming. Er wordt vermeld dat Hij voedsel heeft gegeven aan wie Hem vrezen. Dat verwijst waarschijnlijk naar het voeden van de Joden in de woestijn, omdat deze psalm, net als de andere, zo vaak naar die tijd verwijst. Er staat dat Hij Zijn volk de kracht van Zijn werken heeft getoond, om hun het erfdeel van de heidenen te geven. Dat verwijst ernaar dat Hij hun onder Jozua overwinningen schonk in hun veldslagen in het land Kanaän, en dat zij het erfdeel van de heidenen in bezit namen.

De werken van Zijn handen zijn waarheid en recht, mem al Zijn
bevelen zijn betrouwbaar. nun

PSALMEN 111:7

Het Engelse woord 'verity' betekent zekerheid of waarheid. Zijn werken zijn dus waarheid. In vers 8 staat er zelfs over die werken:

Zij worden ondersteund, voor eeuwig en voor altijd, samech
want zij zijn gedaan in waarheid en oprechtheid. ain

PSALMEN 111:8

In Psalm 33 staat een vers dat in wezen hetzelfde zegt:

Want het woord van de HEERE is recht en al Zijn werk betrouwbaar.

PSALMEN 33:4

Verwijzing gecontroleerd: de spreker noemde Psalmen 133, maar de bewoording is Psalmen 33:4.

Dat is Psalm 33, vers 4.

Dat wil zeggen dat God geen bedrieger is. Alles wat Hij doet, is in overeenstemming met wat Hij heeft gezegd dat Hij zal doen. Zijn werken worden gedaan in trouw, waarheid of eerlijkheid. Het zijn edele werken. Volgens vers 3 zijn het eervolle werken.

In vers 9 staat:

Hij heeft Zijn volk verlossing gezonden; pe Hij heeft Zijn verbond voor eeuwig ingesteld; tsade Zijn Naam is heilig en ontzagwekkend. koph

PSALMEN 111:9

Daarmee wordt natuurlijk bedoeld dat Hij hen uit Egypte bevrijdde. Hij verlost hen uit de hand van de Egyptenaren. Als dit na de Babylonische ballingschap is geschreven, kan het ook verwijzen naar een tweede keer waarop Hij hen uit de hand van de vijand verlost, namelijk uit de Babylonische ballingschap.

De conclusie is dat Gods werken edel, krachtig, eervol, liefdevol en barmhartig zijn, en in waarheid worden gedaan. Daarom is het eenvoudigweg wijs om de HEERE te vrezen. Zijn werken zijn groot en je kunt je nooit tegen Hem verzetten. Je kunt je maar

beter naar Hem voegen. Je kunt je maar beter aan Zijn werken onderwerpen en daarmee overeenstemmen en in harmonie zijn, in plaats van je tegen Zijn werken en Zijn wegen te verzetten. Daarom zal de wijze mens de HEERE vrezen.

De vreze des HEEREN is het beginsel van wijsheid, resj allen die ernaar handelen, hebben een goed inzicht; sin Zijn lof houdt voor eeuwig stand. taw

PSALMEN 111:10

Je hebt helemaal geen wijsheid als je niet bent begonnen met God te vrezen.

Wie Zijn geboden niet doet, heeft volgens Spreuken helemaal geen inzicht, want zo iemand denkt niet na over de gevolgen op de lange termijn van zijn daden. Als je nadenkt over je uiteindelijke einde, zul je vanzelfsprekend Zijn geboden houden. Wie dat doet, laat zien dat hij een goed inzicht heeft. Er staat:

Zijn lof blijft voor altijd bestaan.

10

Psalm 112: de godvruchtige mens

Psalm 112 gaat, zoals ik al zei, niet over de werken van God, maar over de man van God. Het is een uitvoerige beschrijving van de man van God. Paulus haalt die in 2 Korinthe aan om te spreken over de vrijgevigheid van de man van God en om de gemeente in Korinthe aan te sporen vrijgevig te zijn, en zo te laten zien dat zij dit soort mensen zijn.

Er staat:

Halleluja! Welzalig de man die de HEERE vreest, aleph die grote vreugde vindt in Zijn geboden. beth Zijn nageslacht zal machtig zijn op aarde, gimel het geslacht van de oprechten zal gezegend worden. daleth In zijn huis zal bezit en rijkdom zijn, he zijn gerechtigheid houdt voor eeuwig stand. waw Voor de oprechten gaat het licht op in de duisternis. zain Hij is genadig en barmhartig en rechtvaardig. cheth Goed gaat het een man die zich ontfermt en uitleent, teth hij behartigt zijn zaken volgens het recht. jod Voorzeker, hij zal voor eeuwig niet wankelen, kaph de rechtvaardige zal eeuwig in gedachtenis blijven. lamed Hij zal voor geen kwaad gerucht vrezen, mem zijn hart is standvastig, hij vertrouwt op de HEERE. nun Zijn hart wordt ondersteund, hij zal niet bevreesd zijn, samech totdat hij de val van zijn tegenstanders ziet. ain Hij deelt mild uit, hij geeft aan de armen, pe zijn gerechtigheid houdt voor eeuwig stand, tsade zijn hoorn zal met eer opgeheven worden. koph De goddeloze zal het zien en toornig worden, resj knarsetandend zal hij wegteren. sjin Wat de goddelozen verlangen, zal vergaan. taw

PSALMEN 112:1-10

Dat wil zeggen: de man die grote vreugde vindt in Gods geboden — zijn nageslacht, zijn kinderen — zal machtig zijn op aarde.

Dat wil zeggen: de kinderen of het gezin van de oprechte man.

De eerste negen verzen gaan over de man van God, en het laatste vers stelt daartegenover wat er met de goddeloze mens zal gebeuren. Die zal niet al deze zegeningen ontvangen. Over de rechtvaardige man worden verschillende dingen gezegd. Allereerst wordt hij omschreven. De beschrijving van de man over wie het gaat, staat in vers 1. Hij is iemand die God vreest en vreugde vindt in Gods geboden. Hij

vindt het aangenaam om God te gehoorzamen. Hij doet dat met vreugde. Hij doet het niet met tegenzin, want in de vreze des HEEREN ontdekt hij dat het wijs, nuttig en vervullend is om Gods geboden te houden.

11

De zegen over godvruchtige kinderen

Er worden veel voordelen genoemd die deze man heeft. Allereerst heeft het met zijn kinderen te maken. Zijn kinderen zullen machtig zijn op aarde, en het geslacht van de oprechten, ofwel de kinderen van de oprechten, zal gezegend worden. Er is een interessant gegeven waarover iemand me eens vertelde. Die persoon had gelezen over een onderzoek naar beroemde mensen uit de moderne geschiedenis. Daarbij werd gebruikgemaakt van het boek Who's Who. Dat is natuurlijk een niet-religieus boek waarin staat wie wie is in de wereld, wie grote dingen tot stand heeft gebracht en wie op een of andere manier naam heeft gemaakt door een bepaalde bijdrage te leveren aan de samenleving en de cultuur.

Uit dit onderzoek bleek dat men had gekeken naar de afkomst van de mensen die in Who's Who waren opgenomen. Uit wat voor gezinnen kwamen ze? Hoe waren hun ouders? Ik kan de statistieken niet geven, want het waren grote getallen en het is lang geleden dat ik erover hoorde. Maar ik kan wel de kern van het onderzoek weergeven. Het onderzoek liet zien dat betrekkelijk weinig mensen in Who's Who uit gezinnen van artsen, advocaten en vergelijkbare vrije beroepsbeoefenaars kwamen.

Het was ongeveer zo. Zoals zij het formuleerden, waren er zoiets als vijfduizend artsen nodig om één kind voort te brengen dat in Who's Who terecht zou komen. Met andere woorden, één kind op de vijfduizend mensen uit dat soort gezinnen komt werkelijk in Who's Who terecht. Dat laat natuurlijk zien dat mensen uit zulke gezinnen niet altijd zo'n grote bijdrage aan de wereld leveren.

Er waren veel verschillende categorieën mensen. Maar het opvallendste resultaat betrof predikanten. Zij werden in het onderzoek zelfs naar kerkgenootschap ingedeeld, zoals presbyteriaanse en methodistische predikanten. Naar schatting waren er slechts tien gezinnen, of tien methodistische predikanten of iets dergelijks,

nodig om één persoon voort te brengen die in Who's Who terecht kwam. Van de mensen die door methodistische predikanten waren grootgebracht, was het één op de tien. Dat is misschien niet het precieze getal, maar het was zo'n heel laag getal.

Voor zover ik me herinner, gold het hoogste, of het beste, cijfer volgens mij voor kinderen van zendelingen. Er waren zo iets als slechts vijf zendingsgezinnen nodig, of misschien waren het er tien, om één kind voort te brengen dat uiteindelijk in Who's Who terecht kwam. Het is natuurlijk altijd een zwak punt wanneer je de precieze cijfers niet kunt aanhalen. Toch was het onderzoek interessant, omdat het illustreerde dat het nageslacht van degenen die de Heere vreesden machtig was op aarde. Dat wil zeggen, ze werden mensen van betekenis. Onder de mensen die door godvruchtige ouders waren grootgebracht, had een hoger percentage van degenen die door zendelingen en predikanten waren grootgebracht daadwerkelijk een opmerkelijke bijdrage aan de cultuur en de samenleving geleverd. Daarom worden ze in Who's Who vermeld.

Dat betekent natuurlijk alleen dat je aardse eer ontvangt, namelijk dat je in dat boek staat. Het is geen aanwijzing dat die mensen God behaagden. Maar het punt is dat hier wordt beloofd dat het nageslacht van de godvruchtige man machtig zal zijn op aarde. Dat onderzoek lijkt die stelling te ondersteunen.

12

Aardse en geestelijke rijkdom

Er staat:

Er zullen rijkdom en overvloed in zijn huis zijn.

Ik luisterde op een geluidsopname naar deze psalm en dacht: „Ik vraag me af of dat betekent dat ik niet erg godvruchtig ben. Ik heb niet erg veel rijkdom of bezittingen. Als een godvruchtige man rijkdom en bezittingen hoort te hebben, ben ik kennelijk niet erg godvruchtig.” Maar toen had ik het gevoel dat de Heere mij eraan herinnerde dat wij rijkdom in de hemelse gewesten hebben, dat onze schatten niet op aarde worden verzameld, maar in de hemel.

Het is waar dat aardse rijkdom in het Oude Testament vaak als de zegen van God werd gezien en waarschijnlijk aan rechtvaardige mensen ten deel viel. Maar in ons geval hebben wij geestelijke rijkdom, zegeningen in de hemelse gewesten. Het is niet zo dat wij onze huizen met rijkdom vullen. Jezus heeft ons uitdrukkelijk gezegd dat niet te doen. Hij zei:

Verzamel geen schatten voor u op de aarde, waar mot en roest ze verderven, en waar dieven inbreken en stelen; maar verzamel schatten voor u in de hemel, waar geen mot of roest ze verderft, en waar dieven niet inbreken of stelen;

MATTHEÛS 6:19-20

Wij hebben een ander soort rijkdom. Wij hebben eeuwig leven, waarvan Jezus zei dat het is als een schat die in een akker wordt gevonden, of als een parel van grote waarde, waarvoor mensen alles wat ze hadden zouden verkopen om die te verkrijgen. Alleen al het feit dat wij in het Koninkrijk van God zijn, betekent dat wij een grote schat bezitten: een geestelijke schat, niet noodzakelijkerwijs een stoffelijke schat.

Degenen onder ons die kinderen hebben die gelovig zijn, kunnen zien dat wij werkelijk rijke mensen zijn. Denk maar aan al die mensen aan wie door hun kinderen verdriet wordt aangedaan en van wie de kinderen hun tot schande worden. Maar degenen onder ons die kinderen hebben die ons niet tot schande hebben gemaakt, maar de wegen van God lijken te gaan, kunnen zichzelf werkelijk rijk noemen. In zekere zin hebben wij schatten in ons huis, in ons gezin. Er bestaan naast geld nog andere soorten schatten. De godvruchtige man zal op de een of andere manier gezegend worden met een bepaalde schat die in Gods ogen van grote waarde is.

13

Blijvende gerechtigheid door Christus

Merk op dat er aan het einde van vers 3 staat:

In zijn huis zal bezit en rijkdom zijn, he zijn gerechtigheid houdt voor eeuwig stand. waw

PSALMEN 112:3

zoals er ook in vers 9 staat:

Hij deelt mild uit, hij geeft aan de armen, pe zijn gerechtigheid houdt voor eeuwig stand, tsade zijn hoorn zal met eer opgeheven worden. koph

PSALMEN 112:9

waarbij het gaat over de gerechtigheid van de godvruchtige man. Zoals ik al zei, wordt onze gerechtigheid ons door geloof in Christus toegerekend, net zoals Abraham God geloofde en het hem tot gerechtigheid werd toegerekend. Wanneer wij dus op Christus vertrouwen, wordt Zijn gerechtigheid ons gewaad. Zijn gerechtigheid wordt onze positie voor God. Omdat Zijn gerechtigheid eeuwig is, is die van ons dat ook, want de onze is de Zijne.

Zoals je mij al eerder hebt horen aanhalen, zegt 2 Korinthe 5:21 dat:

Want Hem Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtigheid van God in Hem.

2 KORINTHE 5:21

Niet de gerechtigheid van een rechtvaardig mens, maar de gerechtigheid van God is wat wij geworden zijn, omdat Zijn gerechtigheid ons wordt toegerekend. Er kan dus worden gezegd dat, net zoals in de vorige psalm in vers 3 over God werd gezegd:

Zijn daden zijn vol majesteit en glorie, he Zijn gerechtigheid houdt voor eeuwig stand. waw

PSALMEN 111:3

er in deze psalm tweemaal hetzelfde wordt gezegd over de godvruchtige man.

14

Licht en barmhartigheid in duisternis

Vers 4 zegt:

Voor de oprechten gaat het licht op in de duisternis. zain Hij is genadig en barmhartig en rechtvaardig. cheth

PSALMEN 112:4

Dat wil zeggen dat de rechtvaardige man nog steeds licht heeft wanneer de wereld in duisternis verkeert. Licht had in het Oude Testament vaak verschillende betekenissen. Soms betekende het verlichting en soms betekende het eenvoudigweg zegen.

De woorden:

Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Verhef over ons het licht van Uw aangezicht, HEERE!

PSALMEN 4:7

betekenden met andere woorden: „Zegen ons; wees ons genadig.”

Licht verwees ook vaak naar de heerlijkheid van God, en misschien wordt dat hier bedoeld, want dit vers lijkt op Jesaja 60, waar staat:

Sta op, word verlicht, want uw licht komt en de heerlijkheid van de HEERE gaat over u op.

JESAJA 60:1

Want zie, de duisternis zal de aarde bedekken en donkere wolken de volken, maar over u zal de HEERE opgaan en Zijn heerlijkheid zal over u gezien worden. Dat wil zeggen: Gods heerlijkheid zal over Zijn volk opgaan, ook al ligt de aarde in duisternis. Dat is wat deze Psalm in vers 4 lijkt te zeggen:

Voor wie oprecht zijn, gaat er licht op in de duisternis.

Terwijl de wereld om hen heen in duisternis verkeert, zien zij de heerlijkheid van de Heere, en is die heerlijkheid ook op hen.

In de beschrijving van de godvruchtige man staat:

Voor de oprechten gaat het licht op in de duisternis. zain Hij is genadig en barmhartig en rechtvaardig. cheth Goed gaat het een man die zich ontfermt en uitleent, teth hij behartigt zijn zaken volgens het recht. jod

PSALMEN 112:4-5

Merk op dat hij barmhartig is en zijn geld uitleent zonder rente, overeenkomstig Psalm 15.

Met andere woorden, volgens de Engelse vertaling die de spreker gebruikt, zal hij zijn bedrijf, zijn gezin en zijn zakelijke aangelegenheden verstandig besturen. De HSV zegt hier dat hij zijn zaken 'volgens het recht' behartigt.

15

Vertrouwen op God verdrijft zorgen

Voorzeker, hij zal voor eeuwig niet wankelen, kaph de rechtvaardige zal eeuwig in gedachtenis blijven. lamed

PSALMEN 112:6

Omdat hij rechtvaardig is, zal hij herinnerd worden. Helaas worden goede mensen vaak pas herinnerd wanneer ze er niet meer zijn. Maar het is waar dat wij rechtvaardige mensen onthouden wanneer we over hen horen, omdat ze op ons overkomen als mensen die navolging verdienen.

Hij zal voor geen kwaad gerucht vrezen, mem zijn hart is standvastig, hij vertrouwt op de HEERE. nun

PSALMEN 112:7

Hij is niet bang, omdat hij vastbesloten is op God te vertrouwen. Dat zijn hart vaststaat, betekent dat dit de aangeleerde en bewust gekozen neiging van zijn hart is. Hij heeft zijn hart daarop gericht en zal niet veranderen. Het staat vast, als iets wat in cement is vastgezet, en het zal niet veranderen. Hij zal op de Heere vertrouwen. Daarom is hij niet bang. Zelfs wanneer er onheilstijdingen komen, is hij niet bang. Als je op de Heere vertrouwt, kun je je geen zorgen maken. Als je je zorgen maakt, vertrouw je niet op God. Als je op God vertrouwt, maak je je geen zorgen. Ook al hoort hij onheilstijdingen, het soort berichten dat mensen bang of bezorgd zou kunnen maken, hij zal zich eenvoudigweg geen zorgen maken.

Dit wordt niet alleen genoemd als een verwijzing naar hoe goed hij is, maar ook als een van de zegeningen die hij ervaart. Omdat hij op de Heere vertrouwt, heeft hij de zegen dat hij vrij is van zorgen. Vrij zijn van zorgen is geen deugd; vrij zijn van zorgen is een zegen. Al is het wel een deugd om op God te vertrouwen, en daarom kan het zo zijn dat een man die zich geen zorgen maakt deugdzaam is. Maar het feit is dat het een zegen is, want zorgen zijn een vloek. Wanneer mensen zich zorgen maken, worden ze erdoor verteerd. Het maakt hun leven tot verdriet en een kwelling voor hen. Er is bijna niets

ergers dan zorgen die je verteren, je voortijdig oud maken en je zelfs voortijdig kunnen laten sterven. Deze man is vrij van zo'n vloek. Hij heeft de zegen vrij te zijn van angst en zorgen, omdat hij zijn hart erop heeft gezet op de Heere te vertrouwen. Dat sluit zorgen uit en roeit ze uit.

16

Vrijgevigheid en het lot van goddelozen

Zijn hart wordt ondersteund, hij zal niet bevreesd zijn, samech totdat hij de val van zijn tegenstanders ziet. ain Hij deelt mild uit, hij geeft aan de armen, pe zijn gerechtigheid houdt voor eeuwig stand, tsade zijn hoorn zal met eer opgeheven worden. koph

PSALMEN 112:8-9

Het eerste gedeelte van dit vers wordt door Paulus aangehaald in 2 Korinthe 9:9. Daar probeert Paulus de gemeente in Korinthe ertoe te bewegen vrijgevig te zijn. De gemeente in Jeruzalem was door problemen in armoede geraakt, en de gemeente in Korinthe had de middelen om te helpen door hulp en geld naar de gemeente in Jeruzalem te sturen. Paulus spoorde hen aan dat te doen. Dan haalt hij dit aan:

Zoals geschreven staat: Hij heeft uitgestrooid, hij heeft aan de armen gegeven; zijn gerechtigheid blijft tot in eeuwigheid.

2 KORINTHE 9:9

Dat staat in 2 Korinthe 9:9.

Hij wijst erop dat het een uiting van onze gerechtigheid als christenen is om het soort rechtvaardige persoon te zijn dat in deze Psalm wordt beschreven. Dat betekent dat we aan de armen geven wanneer we ons van hun bestaan bewust zijn. Omdat de gemeente in Korinthe zich bewust was van de armoede van de gemeente in Jeruzalem, gaf hij daarmee aan dat zij moesten helpen als ze wilden voldoen aan wat in deze Psalm van de godvruchtige man wordt gevraagd en diens kenmerken wilden vertonen.

Vers 10 draait dit om en laat zien dat voor goddeloze mensen het tegenovergestelde geldt. De rechtvaardige man is gezegend en deugdzaam, terwijl de goddeloze mensen het zullen zien, maar er alleen bedroefd door zullen worden. Ze zullen nog meemaken dat God de rechtvaardigen eert, maar ze zullen er bedroefd door worden. Ze zullen jaloers en afgunstig zijn. Zelf zullen ze die zegen niet ervaren. Ze zullen alleen maar kunnen toekijken hoe wij gezegend worden.

Psalm 91 sprak over de vernietiging die over de goddelozen komt. Daar staat:

Het zal u niet treffen; u zult alleen zien wat er met de goddelozen gebeurt.

PSALMEN 91:7-8

Jij zult zien wat er met de goddelozen gebeurt, en zij zullen zien wat er met jou gebeurt. Ze zullen uit afgunst en jaloezie bedroefd zijn wanneer ze zien wat er met ons gebeurt.

De goddeloze zal het zien en toornig worden, resj knarsetandend zal hij wegteren. sijn Wat de goddelozen verlangen, zal vergaan. taw

PSALMEN 112:10

Deze Psalm is duidelijk een krachtige aansporing voor ons om de godvruchtige man of godvruchtige vrouw te zijn die daarin wordt beschreven.

17

Het Egyptische Hallel bij het Pascha

De volgende Psalmen, Psalm 113 tot en met 118, worden gewoonlijk het Egyptische Hallel genoemd. Dit zijn de Psalmen die tijdens het Paschafeest werden gezongen, en het zijn er zes. De eerste twee, Psalm 113 en 114, werden gewoonlijk vóór de Paschamaaltijd gezongen. De overige vier — Psalm 115, 116, 117 en 118 — werden na de maaltijd gezongen. In Markus hoofdstuk 14, waar over het laatste Avondmaal wordt

verteld, gebruikte Jezus de Paschamaaltijd met Zijn discipelen op de traditionele Joodse manier. In Markus 14:26 staat dat ze daarna een lofzang zongen. Waarschijnlijk was de lofzang die ze zongen deze traditionele Paschapsalm. Voor onze studie zal ik ervan uitgaan dat dit inderdaad zo was. Waarschijnlijk hebben ze dit gezongen.

Als we aannemen dat Jezus deze Psalmen zong, geeft dat een bijzondere betekenis aan onze lezing. We beseffen dan dat we iets lezen wat Jezus Zelf zong. We kunnen er ook betekenissen in zien die bij Hemzelf opgekomen moeten zijn toen Hij daar met Zijn discipelen stond en deze Psalmen zong, in de nacht waarin Hij verraden en gearresteerd zou worden. De volgende ochtend zou Hij gekruisigd worden, zoals Hij heel goed wist. In deze Psalmen wordt daarnaar verwezen. Er staan enkele verzen in deze Psalmen die niet bijzonder veel indruk op ons zouden maken als we ze los van elke context lezen. Maar wanneer we ze plaatsen in de context van Jezus Die ze vlak voor Zijn dood zong, beginnen ze een werkelijk krachtige betekenis te krijgen.

Laten we bijvoorbeeld Psalm 113 lezen:

Halleluja! Loof, dienaren van de HEERE, loof de Naam van de HEERE. De Naam van de HEERE zij geloofd, van nu aan tot in eeuwigheid. Vanwaar de zon opkomt tot waar hij ondergaat, zij de Naam van de HEERE geprezen. De HEERE is verheven boven alle heidenvolken, boven de hemel is Zijn heerlijkheid. Wie is als de HEERE, onze God? Die zeer hoog woont, Die zeer laag ziet, in de hemel en op de aarde; Die de geringe opricht uit het stof, de arme verheft uit het vuil, om hem te doen zitten bij edelen, bij de edelen van Zijn volk; Die de onvruchtbare doet wonen in haar gezin: een blijde moeder van kinderen. Halleluja!

PSALMEN 113:1-9

Dit zijn voornamelijk korte Psalmen. Hoewel deze Psalm kort is, staan er veel dingen in die waarschijnlijk een bijzondere betekenis voor Jezus hebben gehad. In de eerste vijf verzen wordt God in hoofdzaak geprezen om Zijn uniekheid, Zijn verhevenheid en

Zijn heerlijkheid. Hij is hoog boven alle volken; Zijn heerlijkheid is boven de hemelen. Niemand is zoals Hij, Die in de hoge woont. Daarom:

Loof, dienaren van de HEERE, loof de Naam van de HEERE. De Naam van de HEERE zij geloofd, van nu aan tot in eeuwigheid.

PSALMEN 113:1-2

Zulke uitspraken behoeven geen uitleg.

18

God ziet laag neer en de toren van Babel

Maar wanneer je bij vers 6 komt, vinden we deze interessante uitspraak, die ook elders in de Schrift voorkomt. Er staat:

Die zeer laag ziet, in de hemel en op de aarde;

PSALMEN 113:6

Voor de psalmist verwees dit waarschijnlijk naar gebeurtenissen zoals die in Genesis 11, waar de mensen de toren van Babel bouwden. Ken je het verhaal van de toren van Babel nog? De mensen kwamen tegen God in opstand en bouwden een toren die tot in de hemel moest reiken. Het was niet zo dat God de mensen ooit had verboden een toren te bouwen die tot in de hemel reikte. Hij had hun gezegd dat ze uiteen moesten gaan, zich moesten verspreiden en de aarde moesten vervullen. Maar zij zeiden:

Laten we een toren bouwen om te voorkomen dat we over de aarde verspreid worden.

GENESIS 11:4

De toren moest een centrum van religieuze aanbidding worden. Zo zouden de mensen niet wegtrekken en aan één centrale plaats gebonden blijven. Koning Nimrod, die destijds koning was, wilde namelijk niet dat de mensen zich aan zijn macht zouden onttrekken. Hij was de koning en daarom wilde hij alle volken onder zijn heerschappij

verenigen. Met andere woorden, hij wilde één wereldregering. Hij bouwde de toren van Babel als religieus middelpunt voor alle mensen. Dit gebeurde enkele generaties na de zondvloed.

Hoewel God tegen de mensen had gezegd dat ze zich moesten verspreiden en de aarde moesten vervullen, verzette Nimrod zich daartegen. Met de toren van Babel probeerde hij te voorkomen dat dit zou gebeuren. Het moest een zeer hoge toren worden, een van de meest verheven prestaties van de mens. God zei daarover dat, als Hij dit liet gebeuren, niets wat mensen zich voornamen nog tegengehouden zou kunnen worden. Ze dachten dat ze met deze toren werkelijk tot in de hemel zouden reiken.

Maar in het verhaal in Genesis 11 zei God:

God sprak erover dat Hij zou neerdalen om het werk te bekijken.

We zien hier waarschijnlijk een verwijzing naar de Drie-eenheid:

Kom, laten Wij neerdalen en laten Wij hun taal daar verwarren, zodat zij geen van allen elkaars taal zullen begrijpen.

GENESIS 11:7

Dat is het ironische eraan. Mensen bouwden een toren waarvan ze dachten dat die tot in de hemel reikte. Ze hadden er geen idee van hoe ver ze in werkelijkheid van de hemel verwijderd waren. In Genesis 11:5 staat dat de HEERE neerdaalde om de stad en de toren te bezien; in vers 7 zegt God: 'Laten Wij neerdalen.' De spreker verwoordt de ironie daarvan zo: God kon de toren niet eens goed zien zonder af te dalen om hem te bekijken. Hij moest Zich verlagen, of Zich als het ware vernederen, om af te dalen en de werken van de mensen te aanschouwen.

De uitspraak:

De Engelse Bijbelvertaling waarop de uitleg van de spreker berust, zegt hier dat God 'Zich vernedert om te zien' wat er in de hemel en op aarde gebeurt. De HSV geeft dit weer als: 'Die zeer laag ziet'. De spreker legt de Engelse formulering zo uit: God is zo

hoog — en dat vertellen de verzen 4 en 5 ons — dat Hij Zich zelfs moet verlagen om de dingen te aanschouwen die op aarde gebeuren, of zelfs de dingen in de hemel. Hij moet Zich als het ware vernederen om ze alleen maar te aanschouwen.

19

Christus vernederd en daarna verhoogd

Denk er eens over na wat dit voor Jezus betekend kan hebben toen Hij dit zong. Over Jezus wordt ons in Filippenzen 2, vers 5 en volgende — Filippenzen 2:5 en volgende — gezegd:

Laat daarom die gezindheid in u zijn die ook in Christus
Jezus was,

FILIPPENZEN 2:5

Hier wordt verwezen naar Jezus Die Zichzelf vernederde. Hij bestaat in de gestalte van God, maar Hij vernederde Zichzelf om mens te worden. Hoe betekenisvol moet dit vers voor Jezus zijn geweest! Zijn discipelen begrepen dit mysterie van de menswording op dat moment echter nog niet. Later gingen ze het begrijpen. Jezus begreep het beslist. En wanneer Hij beschrijft hoe God Zichzelf vernedert om de aangelegenheden van de mensen op aarde te aanschouwen, zou die verwijzing voor Hem heel herkenbaar zijn. Want Hij was in feite de belichaming van God, Die Zichzelf had vernederd om neer te dalen en in menselijke gedaante onder de mensen te wonen.

Dan staat er in vers 7 en 8 dat God de arme uit het stof opricht, om hem onder vorsten te plaatsen en hem een gezagspositie te geven. Dit zou natuurlijk ook met betrekking tot Jezus worden geïllustreerd in Filippenzen hoofdstuk 2, hetzelfde hoofdstuk en hetzelfde betoog. Later staat er:

Daarom heeft God Hem ook bovenmate verhoogd en heeft Hem
een Naam geschonken boven alle naam,

FILIPPENZEN 2:9

want Jezus vernederde Zichzelf en daalde af om onder de armen te zijn.

In 2 Korinthe 8:9 staat:

Want u kent de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij omwille van u arm is geworden, terwijl Hij rijk was, opdat u door Zijn armoede rijk zou worden.

2 KORINTHE 8:9

Er staat dat Jezus, hoewel Hij rijk was, wat wil zeggen: in de hemel, omwille van jou arm werd.

Hier in deze Psalm staat dat God de arme uit het stof opricht. Het stof verwijst in de Psalmen gewoonlijk naar de dood, het graf, het terugkeren tot stof. In de Psalmen zeggen ze:

Wat voor winst is er in mijn bloed, in mijn neerdalen in het graf?
Zal het stof U loven? Zal dat Uw trouw verkondigen?

PSALMEN 30:10

Hier staat dat God de arme uit het stof opricht.

Wat dit voor de psalmist betekende, kunnen we niet met zekerheid zeggen. Maar wat het voor Jezus zou betekenen, is bijna zeker: dat Hij Zichzelf erin zou zien. Hij Die rijk was geweest, had Zichzelf arm gemaakt. Maar nu Hij Zichzelf arm had gemaakt en Zichzelf had vernederd, zou God Hem uit het stof oprichten, dat wil zeggen: Hem uit de dood opwekken, en Hem een hoge plaats onder de vorsten geven. In feite wordt ons gezegd: boven alle vorsten, boven elke naam die genoemd wordt. Hij is nu Koning der koningen en Heere der heren.

Het beginsel dat God de arme tot een verheven plaats verhoogt, is dus in de meest volkomen mate in Jezus vervuld. Dat wil zeggen: Hij daalde volgens Efeze af naar de lagere delen van de aarde, werd arm, leefde onder de lagere lagen van de menselijke

samenleving, onderwierp Zichzelf werkelijk aan de dood en keerde terug tot het stof. Maar God richtte Hem op uit het stof en plaatste Hem hoog onder de vorsten, dat wil zeggen: in een leidinggevende positie, op een soevereine gezagspositie.

20

De onvruchtbare vrouw en de gemeente

Dan staat er in vers 9:

Die de onvruchtbare doet wonen in haar gezin: een blijde moeder van kinderen. Halleluja!

PSALMEN 113:9

Een huishouden voeren betekent dat Hij haar een gezin geeft waarvoor zij een huishouden kan voeren. Hij geeft kinderen aan de vrouw die onvruchtbaar is.

Er stond een profetie in Jesaja 54 die Paulus aanhaalt met betrekking tot de gemeente. Het eerste vers van Jesaja 54 spreekt in feite tot een vrouw. In plaats van het onnauwkeurig aan te halen, zal ik het voorlezen, want het is Jesaja 54:1:

Zing vrolijk, onvruchtbare, u die niet gebaard hebt, breek uit in gejuich en jubel het uit, u die geen weeën gekend hebt, want de kinderen van de eenzame zijn talrijker dan de kinderen van de getrouwde, zegt de HEERE.

JESAJA 54:1

De manier waarop Paulus dit uitlegde in Galaten hoofdstuk 4, waar hij het aanhaalt, was dat Israël voor God als een getrouwde vrouw was. De heidenen hadden nooit vrucht voor God gedragen. Ze waren als een onvruchtbare vrouw. Ze hadden nooit kinderen voor God gehad. Maar er staat:

Jij die onvruchtbaar bent, wees blij, want je zult meer kinderen krijgen dan de getrouwde vrouw.

Paulus haalt dat in Galaten 4 aan om te laten zien dat er tegenwoordig meer heidenen vrucht dragen voor God dan Joden. De getrouwde vrouw was Israël. De heidenen waren de onvruchtbare vrouw. Maar God gaf zaad en vrucht aan de onvruchtbare vrouw, de heidenen. Dat wil zeggen: de gemeente was de vrucht van de voorheen onvruchtbare vrouw die de heidenen voorstelde.

Toen Jezus deze Psalm zong, bevond Hij Zich met Zijn discipelen in de bovenzaal. Kort nadat Hij deze Psalm had gezongen, of mogelijk ervoor, zei Jezus volgens het Evangelie van Johannes tegen Zijn discipelen:

Wanneer een vrouw baart, heeft zij droefheid, omdat haar tijd gekomen is, maar wanneer zij het kind gebaard heeft, denkt zij niet meer aan de benauwdheid, vanwege de blijdschap dat een mens ter wereld gekomen is.

JOHANNES 16:21

Deze uitspraak verwees naar de barensweeën die Jezus Zelf aan het kruis zou doorstaan om de gemeente ter wereld te brengen.

Dus het beeld van een onvruchtbare vrouw die kinderen voortbrengt—als je het versnummer wilt weten, het is Johannes 16:21. Jezus zei:

Als een vrouw moet bevallen, heeft ze pijn omdat haar tijd gekomen is; maar zodra het kind geboren is, denkt ze niet meer aan de pijn, omdat ze blij is dat er een mens ter wereld is gekomen.

Hij spreekt erover dat Hij en Zijn discipelen op dat moment verdriet hadden, omdat Hij op het punt stond van hen weggenomen te worden. Maar het was als een vrouw die een kind ter wereld brengt en barensweeën doorstaat. Hij zou barensweeën doorstaan. Zijn discipelen ook. Maar wat hieruit zou voortkomen, zou iets zijn waarover ze zich konden verheugen. Uiteindelijk zouden het verdriet en de barensweeën worden vergeten vanwege de vreugde dat de gemeente geboren was.

De onvruchtbare vrouw, de heidenen, zou een mannelijk kind ter wereld brengen: het lichaam van Christus, de gemeente, vrucht voor God. Dat is wat vers 9 zou betekenen:

Die de onvruchtbare doet wonen in haar gezin: een blijde moeder van kinderen. Halleluja!

PSALMEN 113:9

21

Maria en Jezus' beleving van Psalm 113

Voor Jezus zou dit mogelijk ook een tweede betekenis hebben gehad, die verwees naar Zijn eigen moeder, Maria. Zij was niet onvruchtbaar in de zin dat zij geen kinderen kon krijgen, maar omdat zij maagd was, kon zij geen kinderen krijgen. Maagden kunnen geen kinderen krijgen. Om kinderen te krijgen, moeten ze geslachtsgemeenschap hebben. Maar zij kreeg een Kind zonder geslachtsgemeenschap te hebben gehad. Hoewel zij als maagd geen kinderen kon krijgen, kreeg zij toch een Kind en werd zij moeder.

Ik heb het gevoel dat er heel veel door Jezus' hoofd moet zijn gegaan toen Hij dit zei. Als deze gedachten onmiddellijk bij ons opkomen, alleen al door onze kennis van de Schriften, lijkt het onvoorstelbaar dat ze niet ook bij Jezus zouden zijn opgekomen. Dat geldt des te meer omdat Zijn kruisiging nog maar enkele uren van Hem verwijderd was en Hij wist dat uit dat lijden de gemeente zou voortkomen. Zoveel van deze psalm zou voor Hem een bijzondere betekenis hebben gehad met betrekking tot Zijn dood.

We stoppen hier en behandelen de rest van deze psalmen van het Egyptische Hallel later. We zullen zien dat sommige ervan, vooral Psalm 118, maar ook andere, een bijzondere betekenis hebben met betrekking tot wat Jezus op het punt stond door te maken. De Joden zongen deze psalmen jaar na jaar tijdens hun Pascha, en uiteindelijk schonken ze waarschijnlijk zelfs maar heel weinig aandacht aan wat er gezegd werd. Het werd waarschijnlijk zoals bij oude gezangen die men uit het hoofd zong zonder veel over de woorden na te denken.

Maar toen Jezus ze zong, moeten ze vol betekenis en bewogenheid zijn geweest. Als Zijn discipelen hadden geweten wat er stond te gebeuren, zouden die woorden ook voor hen meer hebben betekend. Wanneer wij deze psalmen lezen en weten wat er na die nacht gebeurde, en dat Jezus wist dat het zou gebeuren toen Hij deze psalmen zong, geloof ik dat ze voor ons diepten van betekenis zullen krijgen die ze anders niet zouden hebben.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Psalmen 107:8
- Psalmen 107:1
- Psalmen 106:1
- Psalmen 107:2
- Psalmen 107:3-8
- Psalmen 107:9-12
- Psalmen 107:13
- Psalmen 107:14-15
- Psalmen 107:16-21
- Psalmen 107:22-24
- Psalmen 107:25-31
- Psalmen 107:32
- Psalmen 107:43
- Psalmen 107:31
- Psalmen 100:3
- Efeze 2:10
- Psalmen 111:1-10
- Psalmen 111:2
- Psalmen 111:3
- Psalmen 112:9
- Psalmen 111:4
- Psalmen 111:7
- Psalmen 111:8

- Psalmen 33:4
- Psalmen 111:9
- Psalmen 111:10
- Psalmen 112:1-10
- Mattheüs 6:19-20
- Psalmen 112:3
- 2 Korinthe 5:21
- Psalmen 112:4
- Psalmen 4:7
- Jesaja 60:1
- Psalmen 112:4-5
- Psalmen 112:6
- Psalmen 112:7
- Psalmen 112:8-9
- 2 Korinthe 9:9
- Psalmen 91:7-8
- Psalmen 112:10
- Psalmen 113:1-9
- Psalmen 113:1-2
- Psalmen 113:6
- Genesis 11:4
- Genesis 11:7
- Filippenzen 2:5
- Filippenzen 2:9
- 2 Korinthe 8:9
- Psalmen 30:10
- Psalmen 113:9
- Jesaja 54:1
- Johannes 16:21

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.